Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora o predlogu uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 861/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o uvedbi evropskega postopka v sporih majhne vrednosti ter Uredbe (ES) št. 1896/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o uvedbi postopka za evropski plačilni nalog

(COM(2013) 794 final – 2013/0403 (COD))

(2014/C 226/08)

Poročevalka: **Reine-Claude MADER**

Evropski parlament in Svet sta 9. decembra oziroma 16. decembra 2013 sklenila, da v skladu s členom 304 Pogodbe o delovanju Evropske unije Evropski ekonomsko-socialni odbor zaprosita za mnenje o naslednjem dokumentu:

Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 861/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o uvedbi evropskega postopka v sporih majhne vrednosti ter Uredbe (ES) št. 1896/2006 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2006 o uvedbi postopka za evropski plačilni nalog

COM(2013) 794 final – 2013/0403 (COD).

Strokovna skupina za enotni trg, proizvodnjo in potrošnjo, zadolžena za pripravo dela Odbora na tem področju, je mnenje sprejela 11. marca 2014.

Evropski ekonomsko-socialni odbor je mnenje sprejel na 497. plenarnem zasedanju 25. in 26. marca 2014 (seja z dne 25. marca) s 128 glasovi za, 2 glasovoma proti in 1 vzdržanim glasom.

1. **Sklepi in priporočila**

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) je dobro seznanjen s predlogom uredbe, ki naj bi v primeru čezmejnih sporov olajšal dostop do sodnega varstva ter tako prispeval k povečanju čezmejne trgovine.

1.2 Podpira razširitev področja uporabe postopka, tako da se zgornja meja zviša na 10 000 EUR in razširi pojem „čezmejni spori“, kar daje potrošnikom ter malim in srednjim podjetjem (MSP) več možnosti za uporabo postopka.

1.3 EESO pozdravlja omejitev stroškov postopka, ki je predvidena v uredbi, saj ti stroški predstavljajo resnično oviro pri odločanju potrošnikov in malih podjetij za začetek postopka. Kljub temu priporoča, da se jasno opredeli, kaj je mišljeno s „stroški postopka“, da bo ukrep lahko izpolnil svoj namen.

1.4 Z zadovoljstvom ugotavlja, da uredba ohranja izvršljivost izdanih sodb in se postopek eksekvature ne bo uporabljal.

1.5 EESO meni, da je tako kot od dviga zgornje meje uspeh evropskega postopka v sporih majhne vrednosti odvisen tudi od poenostavitve in lajšanja s tem povezanih bremen.

1.6 Odbor se seznanja z namero Komisije, da spodbudi uporabo novih tehnologij, čeprav gre za pristop, ki se razlikuje od ustaljenih praks in ki bo vplival na delovanje sodnih organov, in čeprav se zdi, da ga bo težko udejanjiti na vseh sodiščih za spore majhne vrednosti in lažja kazniva dejanja.

1.7 Meni pa, da je treba podpreti vse načine, s katerimi se strankam olajša postopek, če ne ogrožajo učinkovitosti pravic strank do obrambe in uporabe temeljnih načel civilnega procesnega prava, ki jih priznavajo vse države članice. Ugotavlja, da bo uporaba teh tehnologij mogoča zgolj s soglasjem strank, kar tudi pozdravlja.

1.8 Zato želi EESO vedeti, katera pravna sredstva so na voljo v okviru reševanja sporov majhne vrednosti.

1.9 EESO poudarja tudi potrebo po previdnosti glede varnosti in zaupnosti elektronske izmenjave podatkov v zvezi s sodnim postopkom.

1.10 Odbor poudarja, da je treba predvideti pomoč potrošnikom in MSP v celotnem postopku, zlasti ker zastopanje po odvetniku ni obvezno, za kar bi morala biti na voljo predvsem finančna sredstva.

1.11 Prav tako meni, da lahko združenja potrošnikov, evropski centri za varstvo potrošnikov in poklicna združenja, ki imajo izkušnje na tem področju, igrajo pozitivno vlogo pri zagotavljanju takšne pomoči in obveščanju o obstoju tega postopka.

1.12 EESO opozarja, da je mogoče želeni cilj, spodbujanje reševanja sporov majhne vrednosti, doseči le, če bodo ustrezne informacije o njegovem obstoju posredovali različni akterji, sodišča in pravnoizobraževalne ustanove ([1]).

1.13 EESO tudi meni, da morajo biti za učinkovitost postopka na voljo jasni obrazci, ki so razumljivi vsem. Uporaba uradnega jezika države strank, tudi za izvedbo postopka in zlasti glavne obravnave, je eden od bistvenih pogojev. Ta zahteva zaradi možnosti, da ne bosta upoštevana člena 47 in 48 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, ki govorita o pravici do učinkovitega pravnega sredstva in pravici do obrambe, ne sme biti omejena na prevod obrazcev.

1.14 EESO ugotavlja, da razprava o načelih subsidiarnosti in sorazmernosti pozitivno vpliva na razpravo o uvedbi evropske skupinske tožbe.

2. **Uvod**

2.1 Namen predloga Komisije je, da se poveže z državljani, potrošniki in MSP, tako da jim olajša dostop do pravnega varstva in jih še dodatno opogumi za izkoriščanje možnosti, ki jih ponuja enotni trg.

2.2 Predlog je del 12 konkretnih ukrepov, opredeljenih v Drugem poročilu o državljanstvu Unije, ki naj bi evropskim državljanom pomagali pri izvrševanju njihovih pravic, na primer pri reševanju sporov pri čezmejnih nakupih.

2.3 Tudi Evropska agenda za potrošnike in Akt za mala podjetja priporočata to pobudo, da bi tako izboljšali spoštovanje pravic potrošnikov in MSP.

2.4 Komisija na podlagi izkušenj, pridobljenih od začetka veljavnosti Uredbe (ES) št. 861/2007 ([2]), ki dopolnjuje običajne nacionalne postopke za izterjavo dolgov, in po več posvetovanjih predlaga, da se še bolj poenostavi postopek, ki naj postane cenejši in bolj prilagojen ne le potrebam potrošnikov, ampak tudi malih in srednje velikih podjetij.

2.5 Najpomembnejše točke evropskega postopka v sporih majhne vrednosti, ki ga določa Uredba (ES) št. 861/2007, so naslednje:

— uporablja se za čezmejne zadeve, ki v času prejetja zahtevka ne presegajo 2 000 EUR;

— tožeča stranka mora uporabiti obrazec A in ga vložiti pri pristojnem sodišču po pošti ali uporabiti kateri koli drug način sporočanja, ki je sprejemljiv v državi članici, kjer se postopek začne;

— obrazec, ki vključuje opis dokazil in so mu po potrebi priložene ustrezne dokazne listine;

— postopek je načeloma pisni, razen če sodišče odloči drugače;

— zastopanje strank je možno, vendar ni obvezno;

— sodišče mora sodbo načeloma izdati v 30 dneh po tem, ko je zaslišalo stranke na glavni obravnavi ali prejelo vse podatke, potrebne za izdajo sodbe.

2.6 Sodba sodišča je izvršljiva in v državah članicah polnopravno priznana. Sodišče mora na zahtevo stranke brez dodatnih stroškov izdati obrazec, s katerim potrdi obstoj sodbe.

([1]) Univerze, centri za izobraževanje odvetnikov, ustanove za izobraževanje v pravosodju itd.

([2]) Uredba (ES) št. 861/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. julija 2007 o uvedbi evropskega postopka v sporih majhne vrednosti (UL L 199, 31.7.2007, str. 1).

2.6.1 Komisija je v skladu z uredbo iz leta 2007 do 1. januarja 2014 pripravila oceno, katere prvi rezultati so po njenem mnenju spodbudni, saj naj bi se z uporabo tega postopka stroški zmanjšali za 40 %, reševanje zadev pa naj bi se z dveh let v povprečju skrajšalo na pet mesecev. ([3])

2.7 Vendar Komisija meni, da bi bil postopek še bolj učinkovit, če bi se zvišala zgornja meja in bi lahko postopek uporabljala tudi MSP.

3. **Predlog Komisije**

3.1 Predlog predvideva dva obsežna sklopa ukrepov, in sicer strogo pravne ukrepe in bolj praktične ukrepe, katerih skupni namen je znižati stroške postopka.

3.2 Pravni ukrepi

3.2.1 Cilj prvega od predvidenih ukrepov je zvišati zgornjo mejo z 2 000 na 10 000 EUR, da bi lahko tudi mala in srednje velika podjetja uporabljala ta postopek, ki je sicer neobvezen.

3.2.2 Drugi ukrep se nanaša na razširitev opredelitve čezmejnih sporov, s čimer bi se uporaba te uredbe razširila na vse postopke, ki vsebujejo tuji element, vključno na tiste, ki zajemajo državljane tretjih držav.

3.3 Praktični ukrepi

3.3.1 Komisija zaradi znižanja stroškov predlaga, da se začnejo splošno uporabljati elektronska izmenjava dokumentov in tele- ali videokonference, če je potrebno ustno zaslišanje.

3.3.2 Prav tako predvideva omejitev sodnih taks na 10 % vrednosti zahtevka, pri čemer je dovoljeni prag 35 EUR in se lahko plača z bančnim nakazilom ali po spletu s kreditno ali debetno kartico.

4. **Splošne ugotovitve**

4.1 EESO meni, da je predlog utemeljen, vendar opozarja, da mora biti predvideni postopek jasen in pregleden, če želimo, da bo prinesel rezultate. To pomeni, da morajo biti obrazci prilagojeni vsem ciljnih skupinam.

4.1.1 Poleg tega bodo stranke v sporu in sodišča morali biti seznanjeni z načrtovanim mehanizmom. EESO zato opozarja, da so bila sodišča z informativnimi brošurami, ki jih je pripravila Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah, pozno obveščena o postopku za evropski plačilni nalog in evropskem postopku v sporih majhne vrednosti ([4]).

4.1.2 Spodbujanje uporabe elektronske komunikacije, tudi za vročanje listin, in naložitev obveznosti sodiščem, da pri izvajanju glavnih obravnav uporabljajo videokonference, razen če ena strank zahteva drugače ([5]), pomeni usmeritev, ki odstopa od ustaljene prakse, in bo vplivala na delovanje sodišč. Zato je treba strankam v sporu med drugim zagotoviti tehnično pomoč, zlasti ker se lahko postopek izvaja, ne da jih zastopa odvetnik.

4.2 Vsebinsko najpomembnejši ukrep je dvig zgornje meje z 2 000 na 10 000 EUR.

4.2.1 Ta sprememba bo najbolj koristila MSP, ki po podatkih Komisije vložijo zgolj 20 % trenutnih zahtevkov, kakor je razvidno iz ocene učinka, temelječe na odgovorih vzorčne skupine, ki je po mnenju EESO premalo reprezentativna.

4.2.2 Odbor podpira dvig zgornje meje na 10 000 EUR, vendar meni, da bi bilo mogoče mejo zvišati glede na povprečni znesek sporov, ki zadevajo potrošnika.

4.3 Namera je z boljšim delovanjem pravosodja obnoviti zaupanje in spodbuditi trgovino na notranjem trgu. Zato želi EESO vedeti, katera pravna sredstva so na voljo v okviru reševanja sporov majhne vrednosti.

([3]) Točka 3.2 ocene učinka.

([4]) Vodič za državljane v čezmejnih civilnih sporih v Evropski uniji.

([5]) Člen 8 predloga uredbe.

4.4 Po mnenju Odbora je ta cilj dobrodošel, vendar opozarja na številne razlike med državami članicami. Tako ugotavlja, da naj bi predlog omejil višino „stroškov postopka“, vendar obstaja možnost, da bo ta pojem v državah članicah razumljen na različne načine, kakor kažejo podatki iz 26 držav članic, ki so na voljo na spletišču e-pravosodje, in študija preglednosti stroškov civilnih sodnih postopkov v EU, ki jo je naročila Evropska komisija. ([6])

4.5 EESO meni, da je zgornja meja 10 % za stroške postopka visoka. Lahko ima negativen vpliv v državah članicah, v katerih stroški ne dosegajo te stopnje.

4.6 Z dvigom zgornje meje za zahtevke in razširitvijo pojma „čezmejni spor“ v predlogu se želi državljanom in MSP pokazati, da predlog obravnava njihove dejanske skrbi in se z ukrepi odziva nanje.

4.7 Prav tako se odziva na rezultate raziskave Eurobarometer, objavljene aprila 2013, po kateri je 45 % vprašanih zatrdilo, da niso vložili tožbe, ker so sodni stroški nesorazmerni z vrednostjo zahtevkov.

4.8 Zaradi predlaganih sprememb bo treba spremeniti tudi Uredbo (ES) št. 1896/2006 o uvedbi postopka za evropski plačilni nalog ([7]). Ta predvideva, da ugovor tožene stranke pomeni samodejen prenos zadeve na običajni civilni postopek, vendar od začetka veljavnosti Uredbe (ES) št. 861/2007 za to omejitev pri sporih majhne vrednosti ni več osnove.

4.9 Zato bo treba v Uredbi (ES) št. 1896/2006, ki bi že morala biti spremenjena, določiti, da mora biti v sporu, ki sodi v okvir evropskega postopka v sporih majhne vrednosti, ta postopek na voljo tudi posamezniku ali podjetju, ki je v postopku za evropski plačilni nalog in je vložilo ugovor zoper evropski plačilni nalog.

4.10 EESO ugotavlja, da razprava o načelih subsidiarnosti in sorazmernosti pozitivno vpliva na izvajanje evropske skupinske tožbe.

5. **Posebne ugotovitve**

5.1 Splošna uporaba videokonferenčnih sistemov je zanimiva zamisel, čeprav se še vedno zdi, da jo je težko udejanjiti na vseh sodiščih za spore majhne vrednosti in lažja kazniva dejanja (fr. *juridictions de proximité*).

5.2 Številna med njimi nimajo internetne strani in ne komunicirajo elektronsko. Še vedno se je treba za obrazce, potrebne za začetek sodnega postopka, osebno zglasiti na sodišču in sodni postopki niso brez papirne dokumentacije. EESO poudarja tudi potrebo po previdnosti glede varnosti in zaupnosti elektronske izmenjave podatkov v zvezi s sodnim postopkom.

5.3 EESO v zvezi s tem poudarja, da morajo biti obrazci jasni in razumljivi. Zato mora biti pomoč, ki jo predvideva predlog, strokovna, kar pa za države članice v tem neugodnem času pomeni nezanemarljiv finančni vložek.

5.4 Obveščanje stranke v sporu je nazadnje velik problem, ki ga je treba rešiti, če želimo zagotoviti učinkovito sodstvo. Stranke v sporu, zlasti potrošnik in MSP, morajo dejansko imeti dostop do zanesljivih in neodvisnih informacij, da se lahko poučijo in na podlagi tega odločijo, katero pot bodo izbrale.

5.5 Poleg tega imajo izkušena združenja potrošnikov, evropski centri za varstvo potrošnikov in poklicna združenja ključno vlogo pri zagotavljanju takšnih kakovostnih informacij.

5.6 Projekt Sodno izvrševanje v Evropi na primer vsebuje zelo praktične dosjeje in tematske zbirke, sicer namenjene predvsem sodnim izvršiteljem, vendar je zanimiv tudi za številne druge, saj govori o dostopu do prava in njegovem izvrševanju. Pa vendar tovrstni viri informacij niso splošno znani.

([6]) https://e-justice.europa.eu/; Študija preglednosti stroškov civilnih sodnih postopkov v EU (Demoulin, Brulard, Barthélémy, Hoche).
([7]) UL L 399, 30.12.2006, str. 1.

5.7 EESO na koncu poudarja, da je treba dati strankam možnost, da celoten postopek poteka v njihovem uradnem jeziku. To je zahteva iz členov 47 in 48 Listine Evropske unije o temeljnih pravicah, ki govorita o pravici do učinkovitega pravnega sredstva in pravici do obrambe, vendar ta zahteva ne bi smela biti omejena zgolj na prevod obrazcev.

V Bruslju, 25. marca 2014

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Henri MALOSSE